

които чува за Раковски. Но не може да повярва, че човек, писал такива книги, може да бъде лош. Въпреки черните краски, с които някои го рисуват, той вярва в него и търси съветите му по народните работи. За целта изпраща Хаджи Димитър в Белград, за да разговарят за по-нататъшната съдба на злочастния български народ. Наставленията на Раковски са чакани с нетърпение. Хаджи Димитър обаче не се завръща и не изпраща вест. Двамата се виждат в Букурещ след две години, когато П. Хитов отива при Раковски. Тъй като котленецът е непрекъснато преследван, напуска Букурещ. Войводата го следва навсякъде. В разговорите между двамата Хитов научава какво е мнението на русите за българите. От него чува, че Русия и Сърбия няма да помогнат на българите, а те не са в състояние сами да водят успешно въстание. Узнава също, че той е написал устав на четите /Привременен закон за народните горски чети за 1867-мо лето/. През времето, прекарано заедно, Раковски му е разказвал за своето семейство и за живота си. Въз основа на тези разкази по-късно Хитов пише биография на Раковски.

Войводата научава, че Хаджи Димитър и Раковски са се скарали, че Раковски не е в добри отношения със заможните букурещки българи, които недоволстват, защото ги напада във вестниците и не търси съветите им. Той става свидетел и на споровете му с Н. Балкански. Все още обаче не познава характерите им. Войводата вижда и огорчението на Раковски, че някой българин е казал на Братиану: "Варди се от Раковски. Той може да направи пакости."¹¹ Завърнал се отново в Букурещ и разбрал за създадения нов Таен комитет, Раковски иска обяснение от Касабов. Той обаче го кара да се закълне, че няма да издаде това което му каже. Основателна е яростта и огорчението на патриота: "Аз съм се клел да служа на България повече от сто пъти, а сега съм достигнал до такова унижение ... да търси от мене клетва, че ще бъда верен на отечеството си."¹² През тази почти една година, прекарана заедно, П. Хитов се уверява и в склонността на революционера към външни ефекти, както той казва, "салтанатлък". И възкликва: "Ха беля де!"¹³

Но Хитов вижда и другата страна - момците, които непрекъснато търсят българския революционер, за да се запишат доброволци в сформиращите се чети. Среща се в Браила с редица българи, между които Панайот Симов, х. Радуш х. Чепаров, д-р Миркович - все българи, отдадени на идеята за освобождението на България и с вяра в Раковски. На Хитов му става ясно, че не всички са против големия българин. Вижда и как болният Раковски тръгва да търси средства за закупуване на оръжие за четите. "Като гледах - казва той - в какво положение се намира тоз български деятелен работник за милото си отечество, застарял и заболял, куражлия човек, но годините, телгилата, болестта вече отнели от него мощните сили, съжалих го."¹⁴ Той не само го съжалива, но и му прощава всичко - избухванията и нервността, салтанатлъка. Всичко може да му бъде простено, преценява с основание той, защото вижда, че Раковски не жали силите си и дава всичко от себе си за постигане на крайната народна цел. Правилно си задава въпроса: "Кога ли ще даде господ да се раждат добри хора, без никакъв порок" и продължава: "На тоз свят добро не можеш направи, пък колкото и добър да бъдеш!"¹⁵